

De drie drukke baasjes Visscher

Een willekeurige zondagochtend. In menig Groninger huis wordt om half tien afgestemd op Radio Noord alwaar Kees Visscher (66) een verhaal voorleest. Onderhand zet in Assen zijn oudste zoon Jos (38) de computer aan om voor de Drentse Courant en het Groninger Dagblad een toneelrecensie of z'n wekelijkse column te schrijven. Tegelijkertijd is broer Bert (35) in z'n auto onderweg naar een schouwburg ergens in het land om er een van z'n driehonderd voorstellingen in dat jaar te geven.

Het is een wonderlijke ervaring deze drie drukke baasjes aan te treffen in een rustieke huiselijke omgeving. In Veendam gebeurt dat wonder. In de tuin van Kees Visscher, waar dit interview plaatsvindt, doet onze fotograaf verwoede pogingen enige visuele orde te scheppen in het samenzijn van deze bijzondere familie. Uiteindelijk lukt het haar het geheel in een fraaie pose te zetten. Vervolgens kan het gesprek beginnen.

Door **Jan Misdom**

Kees Visscher ging pas op z'n veertigste serieus met het schrijven aan de gang. Schrijven wilde hij eigenlijk altijd al. Maar, zegt hij: „Dat gevoel werd vertroebeld door dingen die toentertijd vanzelfsprekend waren; een carrière maken, diploma's halen en een gezin stichten.”

Heb je bewust het artistieke talent van je zonen ontwikkeld?

Kees: „Nee, niet dat ik weet. Ik was echter wel een hartstochtelijk verteller. En toen die jongens mij nog amper konden verstaan, vertelde ik ze aan hun bed verhaaltjes die ik ter plekke verzong. Ik heb me uiteraard wel eens afgevraagd of dat de fantasie van die jongens geprikkeld heeft.”

Jos: „Het lijkt me wel. Voor het overige waren we echter niet zo'n culturele familie. We hoefden niet op piano's en naar concerten, en we werden niet op ons vierde jaar door pa en ma naar het toneel gesleept. In die zin zijn we nooit gepusht. En toen mijn vader serieus met schrijven begon, waren we al het huis uit.”

Kees: „Bert was altijd al een spring in 't veld; een vrolijke frans. Hij had altijd een waas van gekheid en veel vriendjes om zich heen. En Jos maakte op tienjarige leeftijd al stripverhalen; en western en een beeldverhaal over een jachtvlieger die allerlei bloedेरige avonturen beleeft.”

Bert: „Ik speelde op de lagere school ook altijd al toneelstukjes. Zwiebertjes en Malle Pietjes; het mooiste wat er was, eigenlijk.”

Kees: „En vergeet niet al die poppenkastvoorstellingen toen je een jaar of acht was. Ik had voor Jos een poppenkast gekocht, maar Bert trok met die kast door Foxhol en gaf daar allerlei voorstellingen...”

▲ Pa Kees Visscher met zijn eveneens talentvolle zonen Jos (links) en Bert.

Foto: Anne Marie Kar

Bert: „Dan maakte ik affiches en Jos verscheurde ze.”

Jos: „Daar weet ik niets meer van.”

En Bert, hoe staat het met de nieuwe show?

Bert: „Die show heet *Voor ons hoeft het niet*. Maar ik heb zelfs nu de beginzin nog niet.”

Gaat het weer nergens over?

„Uiteraard. Maar ik blijf het toch een heel moeilijke vorm vinden. Met niets twee uur lang mensen vermaken.... Kijk, iemand die geëngageerd cabaret maakt heeft al tien onderwerpen waar hij over gaat schrijven, maar ik heb nog helemaal niets.”

Ontstaat er al wat paniek?

„O jawel. Meestal bedenk ik drie weken voor de première dat ik iets heel anders kan gaan doen. Koortsige gedachten als 'ik kan als onderwijzer altijd nog voor de klas staan' en 'ik kan misschien nog wel een hotelletje beginnen in Italië' gaan dan door me heen. Het lijkt me heel lekker om zonder die spanning te leven. Ik streef ernaar dit nog vijftien jaar te doen. Dan ben ik vijftig. Dan heb ik twintig jaar onder druk gewerkt en dan denk ik dat ik het wel gezien heb.”

En Jos, je bent een toneelstuk aan het schrijven?

Jos: „Dat is net af. Het is voor 'Klok in de koffer', een nieuwe kindertheatergroep. Dat stuk is gebaseerd op de zes vrouwen van Hendrik VIII. Hij was zes keer getrouwd. Dat was nogal dramatisch. Twee van zijn vrouwen heeft hij laten onthoofden, één stierf na de bevalling van een kind en twee werden

gedumpt. Eén heeft het uiteindelijk overleefd.”

Bert: „Een pittig kereltje.”

Jos: „Blauwbaard' werd hij genoemd. Maar het grappige is dat, als je daar induikt, het eigenlijk wel een heel leuke vent bleek te zijn. Het is weliswaar een beetje lullig dat je je vrouw onthoofd, maar die vrouwen waren ook niet helemaal koosjer; de waarheid is altijd ingewikkelder dan het in eerste instantie lijkt.”

Hebben jullie het wel eens met elkaar over je werk?

Kees: „Jawel. De keren dat de jongens hier zijn, en dat gebeurt niet elke week natuurlijk, praten we over onze ervaringen. Maar we beïnvloeden elkaar niet. Ik heb echter wel eens de aandrang gehad om Bert een beetje te helpen met z'n teksten. En die neiging heb ik nog wel eens hoor, maar ik weet dat hij vanuit een heel andere belevingswereld denkt dan ik. „En Jos heeft - al heeft hij het inmiddels opgegeven - meerdere keren tegen mij gezegd: 'Man, hou eens op met dat Gronings, waarom schrijf je niet in het Nederlands?' Ik voel me daar echter te oud voor.”

Jos: „Maar je bent toch nooit te oud om te schrijven. Hoe ouder schrijvers worden, hoe beter hun werk. Kijk naar de literatuurgeschiedenis; meesterwerken werden op hoge leeftijd geschreven. Daarnaast heb je nog veel materiaal liggen dat voor publicatie geschikt is. Je hebt dat werk één keer naar een uitgever opgestuurd. Die heeft 'nee' gezegd; een klap die voor jou fataal is geweest.”

Kees: „Dat was in het begin. 'Ga zo door', zei men, maar het werd niet uitgegeven. Maar ja, eigenlijk je moet gewoon doorgaan, hè?”

Jos: „Ja, natuurlijk.”

Kees: „Ik heb niet dat zelfvertrouwen. Een ander loopt na een afwijzing een paar dagen met de pest in z'n kop rond. Daarna krabbelt 'ie weer op. Zo ben ik niet. Ik ben heel gauw aangeslagen.”

Jos: „Als je bent overleden, grabbel ik al je werk bij elkaar. Dat is het eerste wat ik zal gaan doen. En vervolgens zoek ik niet alleen maar dan vind ik een uitgever. Het is stilistisch heel knap wat je maakt. Daar ben ik heel jaloers op. Zelf ben ik daar te ongeduldig voor. Maar mijn voorkeur voor literatuur neigt naar dat soort stilisme. Iemand als Nabokov vind ik een prachtig voorbeeld. Daar vindt men nu een beetje ouderwets. Ik ben er echter van overtuigd dat er nog steeds een markt is voor zoiets als de schoonheid van de taal.”

Kees: „Ik ben nu zesenzestig...”

Jos: „Is dat oud? Je bent toch niet seniel?”

Zijn jullie een beetje trots op elkaar?

Bert: „Ik ben een keer met Kees mee geweest naar Delfzijl. In een stampvolle Moltenberg. Hij brak de hele zaal af. Kippenvoet kreeg ik daarvan.”

Kees: „Mijn vrouw en ik gaan vrij veel naar Ekehaar - waar Jos opereert - en naar de voorstellingen van Bert, zo'n twee keer per jaar. Naar Berts première's leven we telken weer met kromme tenen toe. Maar als dan na afloop zo'n zaal overeind komt, zeg ik tegen m'n vrouw: 'Kijk, daar staat jouw zoon.' Daar voel ik een menging van trots en blijdschap.”

Bert: „Toen ik las dat Jos' theater het He van de Dam de Culturele Prijs van Drenth had gewonnen, deed me dat echt wel wat. Maar ik kom er natuurlijk veel te weinig.” En tot Jos: „Heb ik mijn donatie al betaald?”

Jos: „Nee, maar ik stuur je wel een herinnering.”